

පැවිදි ජීවිතය සම්මා ආජීවයකි. නිවැරදි දිවි පැවැත්මකි. ගිහියන්ට දැනුම් ජීවිකාවන් වන වෙළඳාම්, ගොවිතැන් ආදිය පවා පැවිදි ඇත්තන්ට අධාර්මික ය. ඒවා මිථ්‍යා ආජීවයන් ය. පැවිදි විමෙන් පසු ජීවත් විය යුත්තේ සැදුහැවතුන් පුද්ගලයන් සිව්පසයෙනි.

සිව්පසයට අයත් වන්නේ ගිහි-පැවිදි කා හටත් ජීවත්වීමට තිබිය යුතුම මූලික අවශ්‍යතා සතරකි. එනම්,

- 1. විවර - සිවුරු = ඇඳුම්, පැළඳුම්
- 2. පිණිඩිපාත - සැදුහැටියෙන් පුදන ආහාර = ආහාර, පාන
- 3. සෙනාසන - සෙනසුන් = ගේ, දොර
- 4. ගිලාන පව්වය - ගිලන්පස = බේත් හේත් ආදිය

යන මේ සතරයි. සැදුහැත්තෝ දහදිය මහන්සියෙන් උපයා සපයාගත් ධනය තමන්වත් හරිහැටි ප්‍රයෝජන නොවිඳ, දූ දරුවන්ටත් අඩුපාඩු එමට තිබිය දී හිඤ්ඤත් වහන්සේලාට පූජා කරති. සමහර විට ඔවුහු තමන් යන්තමින් යැපෙමින් සංඝයාට ඉතා ප්‍රණීත ලෙස දන් දෙන්නා හ. සමහර විට තමන් නිරාහාරව සිට තම අහර වේල සංඝයාට පුදන අවස්ථා ද තිබේ. ඒ දන් ලබන කිසිවෙක් ඒ බව දන්නේත් නැත.

එසේ දෙන සිව්පසය නොසැලකිල්ලෙන් විනෝදයෙන් පරිහරණය කරනවා නම්, ඒවා තණ්හාවෙන් බදාගෙන, ලාබ ලෝබකමින් ආඩම්බර වී, ඒවායින් මුසපත් වී පරිභෝග කරනවා නම්, එය වාමි වූ පැවිදි ජීවිතයට බරපතල හානියකි. දන් දෙන ඇත්තන්ගේ ශ්‍රද්ධාව, පරිත්‍යාගය, කැපකිරීම ගණන් නොගෙන හැරීමකි. එනිසා ම බුදු සසුනේ පැවිද්දන්ගේ සිව්පස පරිභෝගය සතර ආකාරයකට බෙදා දක්වා තිබේ. එනම්,

- 1. ඵෙය්‍ය පරිභෝගය - සොරෙන් භුක්තිවිඳීම
- 2. ඉණ පරිභෝගය - ණයට භුක්තිවිඳීම

- 3. දායජීෂ් පරිභෝගය - උරුමය භුක්තිවිඳීම
 - 4. සාම් පරිභෝගය - අයිති දේ භුක්තිවිඳීම
- යනුවෙනි.

1. ටේයා පරිභෝගය

හික්ෂු සාමනේරයන් වහන්සේලාට මේ සිවුපසය ලැබෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුදූන වදාළ නිසාය. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අරහං ගුණයට ලැබෙන මේ සිවුපසය අයිති උන්වහන්සේට ම යි. උන්වහන්සේ ඒවා පරිභෝග කරන්නට අවසර දුන්නේ දුස්සීලයන්ට නොව සිල්වතුන්ට ය. “මහණෙනි, චීවරාදී සිවුපසය ප්‍රණීත ලෙස ලබන්නට කැමතිනම් සිල් සපුරන්නැ” යි ආකංඛෙය්‍ය සූත්‍රයේදී වදාළේ ඒ නිසා ය. එසේම යම් හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් දුස්සීලව සැදුහැටෙයන් දෙන දානය වළඳනවානම්, ඊට වඩා උන්වහන්සේ ගිනිසිළුවක් සේ රත් වී දිලියෙන යකඩ ගුලි ගිලීම හොඳ යැයි අග්ගිකඛන්ධොපම සූත්‍රයේදී වදාළ සේක.

සෙය්‍යො අයො ගුලො භුතොතා
තතොතා අග්ගි සිබුපමො
යං චෙ භුඤ්ජෙය්‍ය දුස්සීලො
රට්ඨපිණ්ඩං අසංයතො

මේ නිසා මහජනයා මේ සිල්වතුන් යයි සිතා පුදන, සිල්වතුන්ට අයිති මේ සිවුපසය කෙනෙක් දුස්සීලව සිට පරිභෝග කිරීම සොරකමකි. එය ටේයා පරිභෝග නම්.

2. ඉණ පරිභෝගය

සිල්වතුන් වුව ද සිවුපසය පරිභෝග කළ යුත්තේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරමිනි. තමන් සැබවින් ම මේවා පරිභෝග කරන්නේ කුමකට දැයි සිතමිනි; ඒවායේ රසයට, සුවයට ගිජු නොවිය යුතු ය. සිවුපසය ලබන තමන් මහා ලාභියෙකුයි උඩගු නොවිය යුතු ය. “මාපියන්, නෑදෑයන්, ගේ දොර ඉඩකඩම් යනාදී සියල්ල අතහැර පැවිදි වූ මා මේ සිවුපසය පරිහරණය කරන්නේ නොකරම බැරි නිසා” යයි සිතා පරිභෝග කළ යුතු ය.

මේ සිවුපසය තමන් හරිහම්බකරගත් දේ නොවේ. සැදහැයෙන් පිදු දෙයකි. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කොට පාවිච්චි කරන විට පවා තමන්ගේ ය යන හැඟීම නො උපදී. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා නොකොට තමන්ගේ දේපලක්, ලෙස සලකා පරිහෝග කිරීම ණයට ගැනීම යි. එයින් තමන් දන් දෙන්නන්ට ණයකාරයෙක් වන්නේ ය. එනිසා ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා නොකොට සිවුපසය පරිහෝග කිරීම ඉණ පරිහෝග නම් වේ.

ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා නොකොට වැළඳීම හෝ සිවුපසය පරිහරණය කිරීම සුළු කොට තැකිය යුතු ක්‍රියාවන් නොවේ. බරපතල වරදකි. බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂුන් වහන්සේගේ උපසම්පදාව නැතිවන පාරාජිකා සතරක් පණවා තිබේ. මේ අතර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා නොකොට කැදරයෙන් ආහාර වළඳන නවක හික්ෂුන් වහන්සේ දැක උන්වහන්සේට මෙසේ සිතූණි. ‘‘යම් විදියකින් තවත් පාරාජිකාවක් පණවන්නේ නම්; පස්වන පාරාජිකාව විය යුත්තේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා නොකොට වැළඳීම ය. එහෙත් ආහාර වැනි දේ සත්ත්වයන්ට නිතරම අවශ්‍යවන මූලික අවශ්‍යතා බැවින් එතරම් දරුණු සිකපදයක් පැණවීම නුසුදුසු ය.’’ යනුවෙනි. එසේ තීරණය කළ උන්වහන්සේ, ඒ සිවුපසය පරිහරණය කිරීම ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කොට, කොතරම් ලජ්ජාශීලීව, කොතරම් සැලකිල්ලෙන් යුතුව කළ යුත්තක් දැයි වටහා දෙනු පිණිස. ‘පුත්ත මංස’ සූත්‍රය දෙසූ සේක.

මහණකමට මේ සිවුපසය චුන්ත් බාධාවක්, කරදරයක්, බරක්; ආශාව, මානය, අහංකාරය ඇති කරවන දෙයක්. ඒත් මේවා නැතිව ජීවත් වීමත් අපහසුයි. ජීවත් නොවී මහණකම කරගෙන යා නොහැකියි. ආහාරයක් වළඳන වාරයක් පාසා, සිවුරක් පොරවන වාරයක් පාසා ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කළ යුත්තේ මේ නිසයි. එසේ කිරීමෙන් සිවුපසය පුදන ඇත්තන්ට ඇති ණය ගෙවෙනවා. ඒ වාගේම තණ්හාව අඩුවී මානය අඩුවී, සසර ගමනක් කෙටි වෙනවා.

3. දායජ්ජ පරිහෝගය

දායජ්ජ - දායාද යනු පිය උරුමය යි. සෝවාන්, සකදාගාමී, අනාගාමී උතුමන් වහන්සේලා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සැබෑ පුත්‍රයෝ යි. එනිසා බුදුරජුන්ගේ සිවුපසයට සැබෑ උරුමක්කාරයෝ ද උන්වහන්සේලා යි. උන්වහන්සේලා මේ සිවුපසය පරිහෝග කිරීම දායජ්ජ පරිහෝගය යි.

4. සාම් පරිභෝගය

රහතන් වහන්සේලා තණ්හාව සහමුලින් ම නැසූ උතුමෝ යි. දායකයන් දෙන දානය මහත්ඵල මහානිසංස කිරීමට ඉහළම සුදුස්සෝ යි. උන්වහන්සේලා බුදුරජාණන් වහන්සේ වාගේම සිවුපසයට හිමිකරුවෝ ය. උන්වහන්සේලා සිවුපසය පරිභෝග කිරීම සාම් පරිභෝගය යි.

මේ සතර පරිභෝගයෙන් ථෙය්‍ය පරිභෝගය හා ඉණ පරිභෝගය වැරදියි, පවිටුයි. සිවුපසය පරිභෝග කරන සෑම භික්ෂුන් වහන්සේ නමකගේ ම ඵකම බලාපොරොත්තුව විය යුත්තේ, උරුමකරුවන් හෝ හිමිකරුවන් වී දායජ්ජ පරිභෝගයෙන් හෝ සාම් පරිභෝගයෙන් සිවුපසය පරිභෝග කිරීමයි.

ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරන ආකාරය

වීචර ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාව

පටිසංඛා යෝනිසො වීචරං. පටිසෙවාමි-යාවදෙව සීතසස පටිසාතාය, උණසස පටිසාතාය, ඩංසමකස වාතාතප සිරිංසප සම්ඵසසානං. පටිසාතාය, යාවදෙව හිරිකොපිත පටිච්ඡාදනථං.

අර්ථය

සිහි නුවණින් කරුණු සලකා මෙම සිවුරු පරිහරණය කරමි. එය හුදෙක් සීතල වළ කා ගැනීමට ය. උෂ්ණය වළකා ගැනීමට ය. මැසි මදුරුවන්ගෙන්, සුළඟින්, අව්වෙන් හා පත්තෑ ගෝනුසු ආදී විෂ සහිත සතුන්ගෙන් සිදුවන පීඩා වළක්වා ලනු පිණිස ය. නො වැසුවහොත් ලජ්ජාව නැතිවන ගරීරාවයවයන් වසා ගනු පිණිස ය.

පිණ්ඩපාත ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාව

පටිසංඛා යෝනිසො පිණ්ඩපාතං. පටිසෙවාමි-නෙව දවාය, න මදය න මණ්ඩනාය, න විභූසනාය, යාවදෙව ඉමසස කායසස ධීතියා, යාපනාය, විහිංසුපරතියා, බ්‍රහ්මවරියානුගහනාය, ඉති පුරාණං ච වෙදනං. පටිහංඛාමි, නවං ච වෙදනං න උප්පාදෙසසාමි, යාත්‍රා ච මෙ හවිසසති, අනවජ්ජනා ච ඵාසුච්චාරොවාති,

අර්ථය

සිහි නුවණින් කරුණු සලකා මෙම පිණිඬපාතය වළඳිමි. එහෙත් ඒ විනෝදය (ක්‍රීඩා) පිණිස නොවේ. ආරෝග්‍ය මදදිය වඩනු සඳහා ද නොවේ. හැඩවීම සඳහා ද නොවේ. සිරුර පැහැපත් කරගනු සඳහා ද නොවේ. හුදෙක් ශරීරයක් ජීවිතයක් පවත්වා ගනු පිණිස ය. බඩගිනි වේදනා නසනු පිණිස ය. බඹසර රැකීමට උපකාර වනු පිණිස ය. උපන් බඩගිනි වේදනා නසමි. නූපන් බඩගිනි වේදනා ඉපදීම වළක්වමි. පිණිඬපාතාභාරයෙන් මාගේ දිවි පැවැත්ම නිවැරදි වන්නේ ය. විහරණයක් පහසු වන්නේ ය.

සේනාසන ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව

පටිසංඛා යොනිසො සෙනාසනං පටිසෙවාමි. යාවදෙව සීතස්ස පටිඝාතාය, උණහස්ස පටිඝාතාය, ඩංසමකසවාතාතප සිරිංසපසමඵසසානං පටිඝාතාය, යාවදෙව උතුපරිසස්ස විනොදනං පටිසලානාරාමඝං

අර්ථය

සිහි නුවණින් කරුණු සලකා මෙම සෙනසුන පරිභෝග කරමි. එය හුදෙක් සීතල හා උෂ්ණ පීඩා දුරු කර ගනු පිණිස ය. මැසි මදුරුවන්ගෙන් සුළඟින් අවිච්චන් වැස්සෙන් සර්පයන්ගෙන් වන පීඩා දුරු කර ගනු පිණිස ය. හුදෙක් දේශගුණය හා කාලගුණය නිසා වන උවදුරු දුරු කරනු පිණිස ය. නොයෙක් අරමුණු කරා යා නො දී සීත එකඟ කර ගනු පිණිස ය.

ගිලානප්‍රත්‍යාව ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව

පටිසංඛා යොනිසො ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරං පටිසෙවාමි යාවදෙව උප්පන්නානං වෙය්‍යාබාධිකානං වෙදනානං පටිඝාතාය, අබ්‍යාපජ්ඣපරමතායාති

අර්ථය

සිහි නුවණින් කරුණු සලකා ගිලන්පස බෙහෙත් ඔසුවග පරිභෝග

කරමි. (වළඳිමි) එය හුදෙක් ශරීරයෙහි උපන් පීඩා හා වේදනාවන් දුරුකරනු පිණිස ය. නිරෝගී බව පරමාර්ථය කරගෙන ය.

අතීත ප්‍රත්‍යාවේෂාව

පැවිදි උතුමන් විසින් සිව්පසය පරිභෝග කිරීමේදී ප්‍රත්‍යාවේෂාවෙන් ම කළ යුතු බව ඉහතින් දැක්විණ. එහෙත් යම් අතපසු වීමකින් ඒ ඒ ප්‍රත්‍යය ප්‍රත්‍යාවේෂා කර පරිභෝග කිරීමට යම් පැවිද්දෙකුට නොහැකි වූවා නම් සිව්පස පරිභෝගයෙන් පසුව ඒ ගැන ප්‍රත්‍යාවේෂා කළ හැකි ය. අතීත ප්‍රත්‍යාවේෂා යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ, එය යි. මේ උදේ සහ සවස වශයෙන් දිනකට දෙවරක් සිදුකිරීම අතීතයේ පටන් පැවත ගෙන එන පිළිවෙලයි. පහත දැක්වෙන්නේ අතීත ප්‍රත්‍යාවේෂාව කරන ආකාරය යි.

විවර අතීත ප්‍රත්‍යාවේෂාව

මයා පව්වෙකිනිවා අජ්ජයං විවරං පරිභුතං, තං යාවදෙව සීතස්ස පටිසාතාය,
උණස්ස පටිසාතාය, ඩංස මකස වාතාතප සිරිංසප සමඵස්සානං පටිසාතාය,
යාවදෙව හිරිකොපීන පටිච්ඡාදනථං.

අර්ථය

අද මා ප්‍රත්‍යාවේෂා නොකොට යම් සිවුරක් පරිභෝග කළේ නම් ඒ ශීතල වළකා ගැනීමට ය. උෂ්ණය වළකා ගැනීමට ය. මැසි මදුරුවන්ගෙන්, සුළඟින්, අව්වෙන්, පත්තෑ, ගෝනුසු ආදී විෂ සහිත සතුන්ගෙන් සිදුවන පීඩා වළක්වා ගනු පිණිස ය. නොවැසුවහොත් ලැජ්ජාව නැතිවන ශරීරාවයවයන් වසා ගනු පිණිස ය.

පිණ්ඩපාත අතීත ප්‍රත්‍යාවේෂාව

මයා පව්වෙකිනිවා අජ්ජ යො පිණ්ඩපාතො පරිභුතො, සො නෙව ද්වාය, න මදය න මණ්ඩනාය, න විභුසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීතියා යාපනාය.
විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මවරියානුගහනාය, ඉති පුරාණඤච වෙදනං පටිභංඛාමී,
නවඤච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමී, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජනා ච එාසුචිභාරො වාති.

අර්ථය

අද මා ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නොකොට යම් ආහාරයක් වැළඳුවේ නම් ඒ විනෝදය (ක්‍රීඩා) පිණිස නොවේ. පුරුෂ මදදිය වඩනු සඳහා ද නොවේ. හැඩවීම සඳහා ද නොවේ. සිරුර පැහැපත් කරගනු සඳහා ද නොවේ. හුදෙක් ශරීරයත් ජීවිතයත් පවත්වා ගනු පිණිස ය. බඩගිනි වේදනා නසනු පිණිස ය. බඹසර රැකීමට උපකාර වනු පිණිස ය. උපන් බඩගිනි වේදනා නසමි. නූපන් බඩගිනි වේදනා ඉපදීම වළක්වමි. එයින් මාගේ දිවි පැවැත්ම නිවැරදි වන්නේ ය. විහරණය පහසු වන්නේ ය.

සේනාසන අතීත ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව

මයා පව්වවෙකිකිවා අජ්ජ යං සෙනාසනං පරිභුතං, තං යාව දෙව සීතස්ස පටිසාතාය උණහස්ස පටිසාතාය ඩංසමකස වාතාතප සිරිංසප සමඵස්සානං පටිසාතාය, යාවදෙව උතුපරිස්සය විනොදනං පටිසලානාරාමඝථං.

අර්ථය

අද මා ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නොකොට යම් සෙනසුනක් පරිභෝග කළේ නම් ඒ සීතල හා උෂ්ණ පීඩා දුරු කර ගනු පිණිස ය. මැසි මදුරුවන්ගෙන් අවිචේන් සුළඟින් සර්පයන්ගෙන් වන පීඩා දුරු කර ගනු පිණිස ය. හුදෙක් කාලගුණික, දේශගුණික උවදුරු නසනු පිණිස ය. නොයෙක් අරමුණු කරා යා නොදී සිත එකඟ කර තබාගනු පිණිස ය.

ගිලානප්‍රත්‍යය අතීත ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාව

මයා පව්වවෙකිකිවා අජ්ජ යො ගිලාන පව්වය භෙසජ්ජපරිකිංරො පරිභුතො සො යාවදෙව උප්පනනානං වෙය්‍යාබාධිකානං වෙදනානං පටිසාතාය අබ්‍යාපජ්ජපරමතායානි.

අර්ථය

අද මා ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නොකොට යම් ගිලන්පස බෙහෙත් ඔසුවග ආදියත්

පරිභෝග කළේ නම් ඒ හුදෙක් ශරීරයෙහි උපන් රෝග පීඩා හා වේදනා නැති කරනු පිණිස ය. නිරෝගි බව පරමාර්ථය කරගෙන ය.

ක්‍රියාකාරකම 22.1

පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

1. සිවුපසය නම් කරන්න.
2. ගිහි පිරිස ආහාරපානාදී මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගන්නා රැකියා 4ක් ලියන්න.
3. පැවිදි පිරිස සිවුපසය සපුරා ගන්නේ කෙසේ ද?
4. සිවුපස පරිභෝග හතර නම් කරන්න.
5. පැවිද්දා දායජ්ජ පරිභෝගය කරනු ලබන්නේ කුමන තත්වයට පත් වීමෙන් ද?
6. සිවුපස පරිභෝගය ණය වීමක් ලෙස සැලකෙන්නේ කෙසේ ද?
7. සිවුපස පරිභෝගයේ වටිනාම අවස්ථාව වන්නේ කුමක් ද?
8. ටෙයා පරිභෝගය යනු කුමක් ද?
9. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා යන්නෙහි අර්ථය ලියන්න.
10. අතීත ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාව යන්න කෙටියෙන් හඳුන්වන්න.

ජීවිතයට ඔවදනක්

“ජයං වෙරං පසවති
දුක්ඛං සෙති පරාජිතො”

දිනන්නා පරදින්නා තුළ වෛරය ඇති කරයි. පැරදුණු තැනැත්තා දුකට පත්වෙයි.